

Zand erover?

Bouwen op de rand van een duurzaam bomenstand

Boombescherming is niet altijd voldoende, want het gebruikelijke spreekwoord in de grijze, civiele wereld 'zand erover' komt bomen niet altijd ten goede. In bouwomgevingen zijn bomen nog vaak de klos. De boombeheerder van de gemeente Almere beschrijft zijn ervaring met boomschade.

Auteur: Herco Vlottes

'Maak je niet druk om het beetje schors dat eraf is; dat groeit toch wel weer dicht.' Of: 'Die paar worteltjes die stuk zijn... De boom heeft toch genoeg wortels?' In de praktijk denkt grijs meer dan eens zo over bomen. Bomen zijn binnen deze denkwijze vervelende objecten die in de weg staan. Ook al is er al volgens de UAV- en de RAW-standaard al veel beschreven en vastgelegd, toch gaat het nog fout. Om schade aan bomen te vermijden, moet een boombeheerder goed toezicht houden, strikte voorwaarden scheppen in de richting van de aannemer en, wanneer het mis gaat, er niet voor schuwen om de aannemer op het matje te roepen voor de schade die is toegebracht.

Voorwaarden en boeteclausule

Duidelijke werkafspraken maken met de aannemer kan schade voorkomen. Maak de aannemer duidelijk dat je goed toezicht zult houden en dat schade onherroepelijk voor zijn rekening zal komen. In het bestek kun je voor afspraken verwijzen naar de KBB-richtlijnen 'Bouwen rond bomen' door deze richtlijnen als bijlage in deel drie van het bestek toe te voegen, omdat de aannemer niet verplicht kan worden tot het kopen van een licentie. Ook kun je verwijzen naar de

'Tien geboden voor bouw of aanleg bij bomen van Stadswerk' toevoegen. Hierin staan precies de randvoorwaarden beschreven bij werkzaamheden nabij bomen. Indien de aannemer geen voorzorgsmaatregelen treft zoals genoemd in de toegevoegde bijlage 'Tien geboden voor bouw of aanleg bij bomen van Stadswerk', dient de aannemer een schadevergoeding te betalen van vijfhonderd euro per boom per werkdag dat de bomen binnen de werkgrens niet voldoen aan de bepalingen. Dit bedrag komt boven op eventuele schade die de aannemer daarnaast aan de bomen heeft toegebracht. De schade wordt in mindering gebracht bij betaling van de laatste termijn van de aanneemsom door de opdrachtgever. Niet alleen bijlagen toevoegen in het bestek zet zoden aan de dijk. Face-to-face-communicatie maakt vaak het verschil. Dus, op de eerste bouwvergadering moet je als boombeheerder vragen aan de aannemer:

- Hoe denk je invulling te gaan geven aan de bescherming van de bomen?
- Wat zijn de bouwplannen?
- Hoe gaan we in overleg met elkaar de bomen beschermen?

Het boombeschermingsplan dat uit de overlegbespreking voortvloeit, moet met goedkeuring van de opdrachtgever de volgende aspecten bevatten:

- Langs de aanvoerroutes komen drukverdelingsmatten, want rijplaten verdichten de bodem;
- beschermingszone: bouwhekkenplan op tekening en op schaal ingetekend;
- plan van maatregelen bij aan- en afvoer van bouwmaterialen en opslag;
- werkplan met verantwoordelijken;
- overleg over de werkzaamheden langs de bomenhekken buiten de kroonprojectie;
- eisen voor wat betreft de opslag van materialen in de depots;
- boombeschermingsmaatregelen voor stambescherming vastleggen in het bestek;
- maatregelen om verdroging van de grond te voorkomen door verlaging van de grondwaterstand;
- voorwaarden scheppen voor het ophogen en afgraven van terrein;
- de waarde van de bomen aangeven en de consequenties duidelijk maken bij het niet nakomen van afspraken.

In het bestek waar monumentale bomen staan,

Boombescherming betekent nog geen vrijwaring van schade.

Maaischade door een klepelmaaier.

kan eventueel een schadevergoedingsregeling opgenomen worden in de vorm van een waarborgfonds: de aannemer stort hierin het bedrag dat gelijk is aan de waarde van de betreffende bomen. Het voordeel hiervan is dat de aannemer zich bewust is van de waarde van de bomen en dat het schadebedrag direct ingehouden kan worden. Als er geen schade wordt geconstateerd tijdens het werk en op het moment van de oplevering van het werk, dan wordt dit bedrag terugbetaald. Zo wordt de aannemer voortijdig geconfronteerd met de waarde van de bomen en zal hij er alles aan doen om schade te voorkomen.

Bomenwacht/boomdirectie

Indien bij uitvoering van werkzaamheden waardevolle bomen beschadigd kunnen raken, is een bomenwacht noodzakelijk. Het gaat om situaties waarbij de normale maatregelen geen zekerheid bieden voor een onbeschadigd voortbestaan van de bomen, bijvoorbeeld bij ondergrondse werkzaamheden nabij bomen, waardoor ernstige schade aan het wortelgestel kan ontstaan.

De taak van de bomenwacht is:

- toezien op naleving van de voorschriften;
- aansturen op herstel van eventuele schade;
- aanwijzingen geven.

De bomenwacht/directie heeft de volledige verantwoordelijkheid over de bomen en kan daarbij het werk stilleggen.

Schuldbekentenis op papier

Ondanks een dichtgetimmerd werkplan kunnen bomen schade oplopen. Accurate vastlegging

van deze schade is van belang. Maar hoe kom je er als boombeheerder achter hoe schade aan de bomen is veroorzaakt? Je kunt naar de kraanmachinist toelopen en hem eerst zeggen dat het werk er goed uitziet, om de stemming vriendelijk te houden. Daarna geef je de kraanmachinist de kans om te vertellen hoe de schade is toegebracht en of hij dat zelf heeft gedaan door en passant te vragen 'je kon er zeker net langs met de kraan, of net niet?' Het is in elk geval te hopen dat de veroorzaker schuld bekent en de benodigde handtekening zet op het schadeformulier, zodat het juridisch afgehandeld en verhaald kan worden.

Waar je als boombeheerder rekening mee moet houden, is dat de opdracht vaak volgens instructies in onderaanneming gebeurt. De hoofdaannemer is aansprakelijk. Met het ondertekende schadeformulier richt je je als boombeheerder tot deze laatstgenoemde partij.

Afhandeling

Maak het schaderapport zo volledig mogelijk, met foto's van de schade. Dateer de foto's. Vermeld eventueel de veroorzaker en laat hem of haar een handtekening eronder plaatsen. De schade stellen directie en aannemer gezamenlijk vast aan de hand van richtlijnen van de NVTB. Indien geen overeenstemming wordt bereikt, dan zal een beëdigd of geregistreerd taxateur van de NVTB de schade, dan wel de hoogte van het schade bedrag, vaststellen. Hierbij geldt dat (in afwijking op artikel 01.18.05 lid 04 van de

Ondanks een dichtgetimmerd werkplan kunnen bomen schade oplopen

Standaard 2010) de taxatiekosten voor rekening van de veroorzaker zijn. De schadevergoeding voor bomen (aanvulling op hoofdstuk 01 par. 18 lid 05 Schadevergoeding bomen) is minimaal vijfhonderd euro per boom.

Herco Vlottes